

Заярнюк О.В.

Кіровоградський національний технічний університет

**Забезпечення соціального захисту осіб з обмеженими фізичними
можливостями: регіональний аспект**

Побудова соціально орієнтованої ринкової економіки України вимагає підвищення уваги суспільства до проблем соціального захисту уразливих верств населення, насамперед, громадян з обмеженими фізичними можливостями. Актуальність проблеми посилюється тенденцією до постійного зростання частки інвалідів, яка нині складає майже 2,7 млн. осіб [1].

Одним з регіонів, де проблема соціального захисту інвалідів постала особливо гостро, є Кіровоградська область. За даними Кіровоградського обласного управління статистики станом на 1 січня 2003 року в області налічувалося 58,7 тис. осіб з обмеженими фізичними можливостями, при цьому слід зауважити, що їх чисельність зросла порівняно з 1995 р. більше, ніж на 20%.

Низький економічний розвиток Кіровоградської області загострює соціальні проблеми регіону. За структурою економіки область є аграрно-індустріальною. Економіку Кіровоградської області визначають одна-дві галузі, що є сировинними або виробляють проміжну та низькотехнологічну продукцію. Це спричинює низьку конкурентоспроможність на зовнішньому ринку: у 2003 р. питома вага Кіровоградської області не перевищувала 1% у загальноукраїнському експорті [2].

Область характеризується, як регіон з потенційними можливостями розвитку сільськогосподарського виробництва і занепадом промисловості, низьким рівнем розвитку сектору послуг. Рівень безробіття в Кіровоградській області перевищує середньоукраїнські показники.

Повільне зростання обсягів виробництва продукції у Кіровоградському регіоні, високий рівень безробіття серед здорових громадян, недосконалість і неузгодженість законодавства, особливо щодо професійної реабілітації дорослих інвалідів та забезпечення їх трудової активності, незадовільне фінансування за-

ходів з професійної реабілітації та зайнятості інвалідів спричинює соціальну напруженість, бідність та незахищеність осіб з обмеженими фізичними можливостями та членів їх сімей.

В системі соціального захисту осіб з обмеженими фізичними можливостями вагоме місце належить їх трудовій зайнятості та професійній реабілітації. На жаль, в Україні поки що не створено дієвий механізм зайнятості та професійної реабілітації інвалідів.

Результати аналізу свідчать, що основними перешкодами на шляху працевлаштування та професійної реабілітації осіб з обмеженими фізичними можливостями є відсутність економічної зацікавленості керівників підприємств у створенні робочих місць для інвалідів; недостатність кількості спеціалізованих робочих місць; незадовільний рівень інформування про звичайні й спеціалізовані робочі місця. Рівень трудової активності інвалідів залишається низьким через невідповідність професійної підготовки інвалідів попиту територіального ринку праці, незадовільний професійно-кваліфікаційний рівень, що обумовлює низьку якість і неконкурентоспроможність їх робочої сили.

Розв'язанню окреслених проблем, на нашу думку сприятимуть наступні заходи: по-перше, необхідно внести відповідні зміни до Бюджетного кодексу з метою передбачення фінансування реабілітаційних установ з державного бюджету (на сьогодні реабілітаційні установи фінансуються за рахунок коштів місцевих бюджетів та Фонду соціального захисту інвалідів); по-друге, потрібно запровадити реальні пільги для роботодавців (наприклад, шляхом зменшення навантаження на фонд оплати праці); по-третє, слід створити спеціальні умови і режими праці на підприємствах, які використовують працю інвалідів, а також розширити доступ до освіти та професійної підготовки осіб з обмеженими фізичними можливостями.

Література:

1. Україна у цифрах у 2003 році. Короткий статистичний довідник / Держкомстат України за ред. О.Г. Осауленка. – К.: Вид-во „Консультант”, 2004. – 272 с.
2. Послання Президента України до Верховної Ради України про внутрішнє і зовнішнє становище України у 2003 році. – К.: Інформаційно-видавничий центр Держкомстату України, 2004. – 472 с.